כיון דחזיא לכהן שפיר דמי · תנ"ג דאמר בשילהי פירה (לעיל דף מז:) דבגדי עניים לעשירים לא הכא לכ"ע חזיא אלא איסורא הוא דרביע עליה אבל אתם לא חזו מחמת גריעותא ומהאי טעמא נמי לא אמרינן אתם טעמא דבסמוך דאי בעי מפקר לנכסיה והא דאמר בפרק כל הכלים (לעיל ד' קכה:) שיני פרוזמיות שאין בהן שוה ג' על ג' אין מטמאין אותן משום הא יש בהן שוה על שוה מטמאין הייט לענייס ת"ל לאפילו לעשירים בבית עניים: **דאי** בעי מפקר לנכסיה · הוה מלי למימר דלעיל כיון דחזי אלא שמכח טעמא דאפי' לדידיה מלי סזי אמר ובפרק כל שעה (פסחים דף לה:) ובפרק שלשה שאלו (ברכות ד' מז:) אילמרך לאלו מעמא*: **דאי** אודגן · מדקתני אודגן משמע אפי' לא ראה פני הבית מימה אכתי אפילו הקדימו בברכי נמי לא לחייב אלא באודגן וראה פני הבית וי"ל דאי לא כתב והרמוסס ס"ת דכולם חייבין אפילו לא אודגן השתא דכתי' קרא מוקמי ליה כמסתכר דהייט לא אודגן שאפילו ראה פני הבית לא היה חייב אל"ש אל"ל הא דנקט אודגן הייט ככל דיבו שראה פני הבית אלא דמילתא דפסיקא נקט דאיכא למאן דאמר בכא מציעא (ל' מה:) דלא בעיין ראיית פני הבית אלא בזיתים וענבים דלאו בני גורן נינהו: **דאי** קמ"ל דאין מומס מעכב · ואף על גב דמבטיל לן בפרק שהכל (שם דף נד:) אי מעכב אי לא ולא פשיט מהכא משום דהוה מלי למידמי לתגב אחריבא תמייה אבל

בגמ' בני נמי *(בגמילות חסדים שייבי ל"א הני) בהני שייבי ת"ר הרן חבירו לכף זכות דנין אותו לזכות ומעשה באדם אחד שירד מגליל העליון ונשכר אצל בעה"ב אחד בדרום שלש שנים, ערב *יוה"כ אמר לו תן לי שכרי ואלך ואזון את אשתי ובני, אמר לו אין לי מעות, אמר לו תן לי פירות, אמר לו אין לי, תן לי קרקע, אין לי, תן לי בהמה, אין לי, תן לי כרים וכסתות, אין לי, הפשיל כליו לאחריו והלך לביתו בפרי נפש, לאחר הרגל נטל בעה"ב שכרו בידו ועמו משוי ג' חמורים אחד של מאכל ואחד של משתה ואחד של מיני מגדים והלך לו לביתו, אחר שאכלו ושתו נתן לו שכרו, אמר לו: בשעה שאמרת לי תן לי שכרי" ואמרתי "אין לי מעות" במה חשדתני? אמרתי "שמא פרקמטיא בזול נזדמנה לך ולקרת בה", ובשעה שאמרת לי "תן לי בהמה" ואמרתי "אין לי בהמה" במה חשדתני? אמרתי "שמא מושברת ביד אחרים", בשעה שאמרת לי "תן לי קרקע" ואמרתי לך "אין לי קרקע" במה חשדתני? אמרתי "שמא מוחברת ביד אחרים" (היא), ובשעה שאמרתי לך "אין לי פירות" במה חשדתני? אמרת "שמא אינן מעושרות", ובשעה שאמרתי לך "אין לי כרים וכסתות" במה חשדתני? אמרת "שמא הקדיש כל נכסיו לשמים", א"ל העבודה כך היה · הדרתי כל נכסי בשביל הורקנוס בני שלא עסק בתורה וכשבאתי אצל חבירי בדרום התירו לי כל נדרי ואתה כשם שדנתני לזכות המקום ידין אותך לזכות" ת"ר מעשה בחסיד אחד שפרה ורבה אחת בת ישראל ולמלון השביבה תחת מרגלותיו, למחר ירד וטבל ושנה לתלמידיו ואמר: *(להן) בשעה שהשכבתיה תחת מרגלותי במה חשדתוני? אמרו שמא יש בנו תלמיד שאינו בדוק לרבי, בשעה שירדתי וטבלתי במה חשדתוני? אמרו שמא מפני טורח הדרך אירע קרי לרבי, אמר להם העבודה כך היה ואתם כשם שדנתוני לכף זכות המקום ידין אתכם לכף זכות, תנו רבנן פעם אחת הוצרך דבר אחד לתלמידי חכמים אצל מטרוניתא אחת שכל גדולי רומי מצויין אצלה אמרו מי ילך? אמר להם ר' יהושע אני אלך, הלך רבי יהושע ותלמידיו כיון שהגיע לפתח ביתה חלץ תפיליו ברחוק ארבע אמות ונכנס ונעל הדלת בפניהן, אחר שיצא ירד וטבל ושנה לתלמידיו ואמר *(להן) בשעה שחלצתי תפילין במה חשדתוני? אמרו כסבור רבי לא יכנסו דברי קדושה במקום טומאה, בשעה שנעלתי במה חשדתוני? אמרו שמא דבר מלכות יש בינו לבינה, בשעה שירדתי וטבלתי במה חשדתוני? אמרו שמא ניתזה ציטורא מפיה על בגדיו של רבי, אמר להם העבודה כך היה ואתם כשם שדנתוני לזכות המקום ידין אתכם לזכות: מפנין תרומה טהורה וכו': פשיטא לא צריכא *דמנחה ביד ישראל מהו דתימא כיון דלא חזיא ליה, אסור, קמ"ל כיון דחזיא לכהן שפיר דמי: דומאי (וכו'): דמאי הא לא חזי ליה? *כיון דאי בעי מפקר ליה לנכסיה והוה עני וחזיא ליה השתא נמי חזי ליה *דתנן מאכילין את העניים דמאי ואת האכסניא דמאי ואמר רב הונא תנא ב"ש אומרים אין מאכילין את העניים דמאי ואת האכסניא דמאי וב"ה אומרים מאכילין את העניים דמאי ואת האכסניא דמאי: ומעשר ראשון שנטלה תרומתו וכו': פשיטא לא צריכא שהקדימו בשבולים ונטלה הימנו תרומת מעשר ולא נטלה הימנו תרומה גדולה וכי הא *) דא"ר אבהו אר"ל מעשר ראשון שהקדימו בשבולין פטור מתרומה גדולה שנא' °והרמותם ממנו תרומת ה' מעשר מן המעשר, מעשר מן המעשר אמרתי לך ולא תרומה גדולה ותרומת מעשר °מן המעשר *א"ל רב פפא לאביי א"ה אפי' הקדימו בכרי נמי ליפטר? א"ל עליך אמר קרא °מכל מתנותיכם תרימו" וגו' ומה ראית? האי אודגן והאי לא אודגן: ומעשר שני וכו': פשיטא לא צריכא שנתן את הקרן ולא נתן את החומש הא קמ"ל דאין חומש מעכב: והתורמס היבש כו': דווקא יבש אבל לח לא מ"ט כיון דמריר לא אכלה: אבל

*) כרכות שם עיינוקן לה: פסחים לה: ביצה יב:

*) כפ"ק דף מ' ע"א ובסוף סוטה במגמת דיוחנן כ"ג הטביר הודיעים המעשר וכנמ' שם כ"ל.

רב נסים גאון

שמא ציטורא ניתזה מפיה על רבי · פי' ציטורא שיגעו מפי האדם כשהוא מדבר למטרוניתא והיא נכרית ונגע בו מדוקה הוצרך למבול כי דוקן של נכרים נוגר עליו חכמים מטמאה ועיקר זה הוא מה שאמר הקב"ה בענין הזב (ויקרא טו) וכי ירוק הזב בטהור יכול אפילו רקק ולא נגע יהא מטא ת"ל בטהור ובתוספתא זבין בפרק חמישי אמרו וריר וכיחו ומימי האף שלו הרי הן כרוקי רטיא עינו דרס מנאתו וחלב ואשה מטמאין אבנו דוקי וסימי הגף ורגליו מטמאים מוטאה חטורה ואת התורה מיוחדת בישראל בלבד אבל לא בנכרים וחחכמים הם שנזרו עליהם שיהו כזבין לכל דבריהם ותמצא כיוצא בזה בסס' נדה בפרק בנות כותים (דף לד) כשאמר בית שמי הם הנכרית מהור הקשה להם מזו הבריתא ולא הלקו בית שמי אלא בדמה בלבד אבל דוקה אין מי שחולק בו כי הוא מטא ושרפון עליו את התרומה וכבר פירשו מעטם של בית שמי שטיהרו דמה (ופירוו) [ומטאו] דוקה וסימי רגליה דשכיחי נזרו בהו רבנן דמה דלא

שכיחא לא גזרו מפיה על רבי · פי' ציטורא שיגעו מפי האדם כשהוא מדבר למטרוניתא והיא נכרית ונגע בו מדוקה הוצרך למבול כי דוקן של נכרים נוגר עליו חכמים מטמאה ועיקר זה הוא מה שאמר הקב"ה בענין הזב (ויקרא טו) וכי ירוק הזב בטהור יכול אפילו רקק ולא נגע יהא מטא ת"ל בטהור ובתוספתא זבין בפרק חמישי אמרו וריר וכיחו ומימי האף שלו הרי הן כרוקי רטיא עינו דרס מנאתו וחלב ואשה מטמאין אבנו דוקי וסימי הגף ורגליו מטמאים מוטאה חטורה ואת התורה מיוחדת בישראל בלבד אבל לא בנכרים וחחכמים הם שנזרו עליהם שיהו כזבין לכל דבריהם ותמצא כיוצא בזה בסס' נדה בפרק בנות כותים (דף לד) כשאמר בית שמי הם הנכרית מהור הקשה להם מזו הבריתא ולא הלקו בית שמי אלא בדמה בלבד אבל דוקה אין מי שחולק בו כי הוא מטא ושרפון עליו את התרומה וכבר פירשו מעטם של בית שמי שטיהרו דמה (ופירוו) [ומטאו] דוקה וסימי רגליה דשכיחי נזרו בהו רבנן דמה דלא

שמא ניתזה מפיה על בגדיו · פי' ציטורא שיגעו מפי האדם כשהוא מדבר לטטרוניתא והיא נכרית ונגע בו מדוקה הוצרך לטבול כי דוקן. של נכרים נוגר עליו חכמים מטמאה ועיקר זה הוא מה שאמר הקב"ה בענין הזב (ויקרא טו) וכי ירוק הזב בטהור יכול אפילו רקק ולא נגע יהא מטא ת"ל בטהור ובתוספתא זבין בפרק חמישי אמרו וריר וכיחו ומימי האף שלו הרי הן כרוקי רטיא עינו דרס מנאתו וחלב ואשה מטמאין אבנו דוקי וסימי הגף ורגליו מטמאים מוטאה חטורה ואת התורה מיוחדת בישראל בלבד אבל לא בנכרים וחחכמים הם שנזרו עליהם שיהו כזבין לכל דבריהם ותמצא כיוצא בזה בסס' נדה בפרק בנות כותים (דף לד) כשאמר בית שמי הם הנכרית מהור הקשה להם מזו הבריתא ולא הלקו בית שמי אלא בדמה בלבד אבל דוקה אין מי שחולק בו כי הוא מטא ושרפון עליו את התרומה וכבר פירשו מעטם של בית שמי שטיהרו דמה (ופירוו) [ומטאו] דוקה וסימי רגליה דשכיחי נזרו בהו רבנן דמה דלא

מפנין תרומה טהורה וכו' · מפנין תרומה טהורה מפני חיי נפש דומאי זה כיון שהוא מפקר מעשר מפקר אינו מעשר התירוהו מפני חיי נפש לאכסניא ולעניים (בפירוש). וזה שאמר ר"ל מעשר ראשון שהקדימו בשבלין מפור מתרומה גדולה פי' חייבה התורה להפריש תרומה ומעשר מן הדגן שכבר נעשה נורן כדכתיב ראשית דגנך תרומת ידך ואינו נקרא דגן אלא אחרי דישתו כרי והתורה אמרה להפריש מן הדגן ראשון תרומה גדולה ואחריו מעשר ראשון. ואחריו שנה ראשונה ושניה מעשר שני · ושנה שלישית אינו מפריש מעשר [שני] אלא מעשר עני. ואינו חייב להפריש כל אלו אלא אחרי שיקצור ויגרוס ויזרה ויעמיד כרי בגורן לשיכך אמר ר"ל אם בא ישראל מי שהיו לו עשרה עומרין שבלין וקרום שיכניס לגורן לדוש נתן מהן עומר אחד מעשר ללוי הלוי אינו חייב לתת מסנו אלא תרומת מעשר לכהן שהשבלין לא נתחייבו אלא בתרומה ולא במעשר והביא מעם לדבריו מן המקרא הזה והקשה עליו רב פפא לסה הוצרכת לדחוק הדבר בשבולין אפילו בכרי הקדים והפריש המעשר קודם שיפרוש התרומה ליפטר ולא יהא חייב הלוי להפריש מסנו אלא תרומת מעשר · ופירק לו כיון שהעמידו כרי אודגן ובקינא ביה מכל מתנותיכם תרימו שכולל הכל · ומעשר שני והקדש שנפרו הוצרך להכירו התנא להודיע שאם לא נתן התרומה מעכב

מסורת השס

*) מאכילים אלו תואמא נמאכילים הרגיעות ל"ר חיים

**) הגיהות אלו נמצא אולם בכתב יד אחד אמר אמר אמר